

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA EE SOOMAALIYA

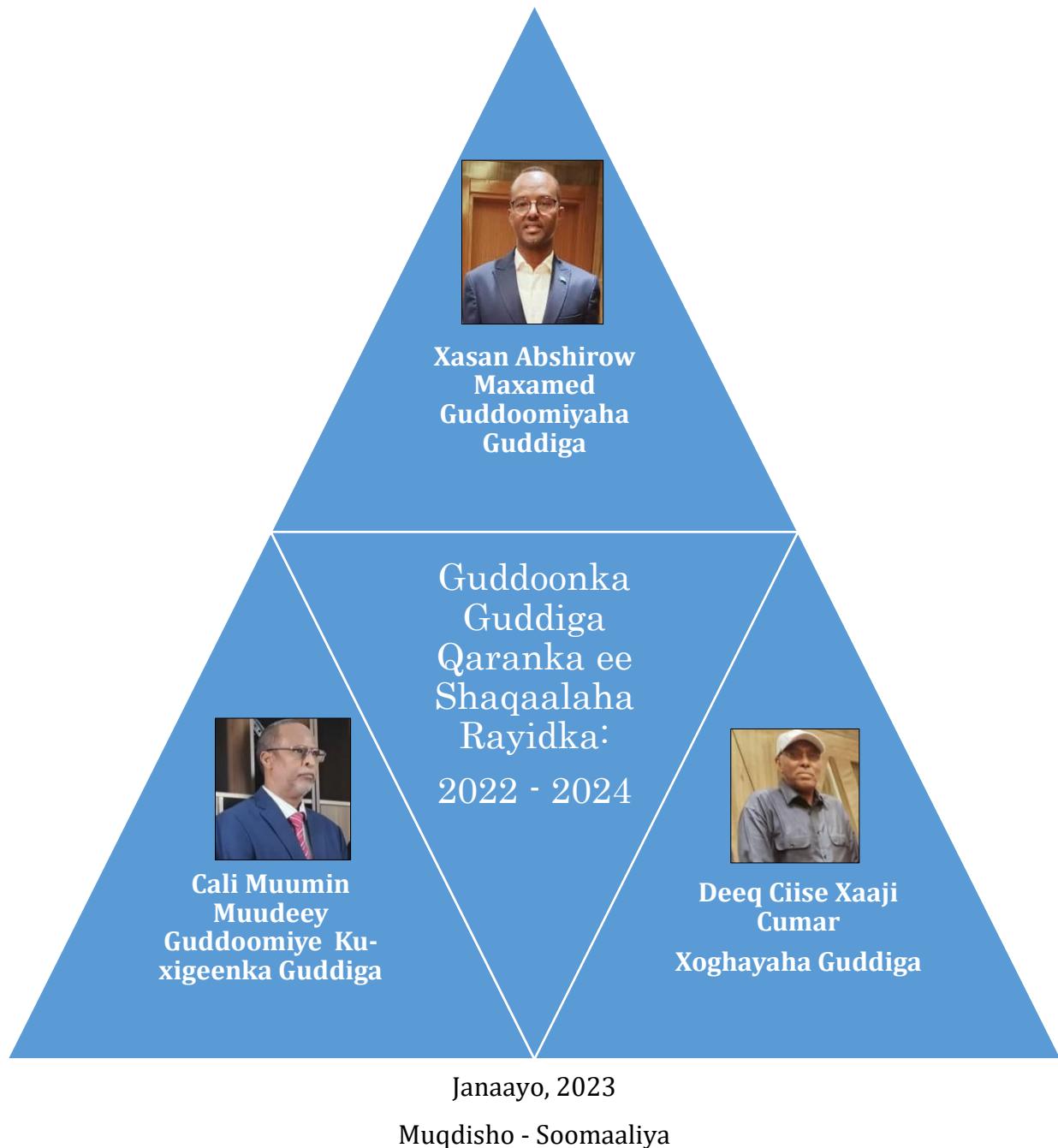
GUDDIGA QARANKA EE SHAQAALAH RAYIDKA DOWLADDA

WARBIXIN SANADEED

2022-kii

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka
Guddoonkii 3-aad ee Guddiga oo dib loogu doortay hogaaminta
hay'adda (2022-2024), si waafaqsan Xeer Lr. 10 iyo
Xeerhoosaadka Guddiga;

Tusmo

Guddoona Guddiga (Sawiro)	2
Tusmo	3
Warbixinta oo Kooban	4
1. GOGOLDHIG	8
Sharciyadda, Muhiimadda iyo Waajibaadka Guddiga	8
Ujeeddada	9
Qaab-dhismeedka Guddiga	11
2. WAXQABADKA GUDDIGA SANNADKA 2022-kii	12
Isbeddelada iyo Dhaqdhaqaaqyada Xaaladda Shaqaalaha	12
3. DIB U HABEYNTA, TAYEYNTA IYO HORUMARINTA SHAQAALAHА	26
4. GUDDIYADA SHAQAALAHА RAYIDKA	33
5. MIISAANIYADDA GUDDIGA 2022-kii	39
6. QORSHAHА GUDDIGA 2023-KA	41
7. CAQABADAHА	43
8. TALO SOO JEEDIN	44
GUNAAANAD	46

WARBIXINTA OO KOOBAN

Cududda Shaqaalaha Rayidku waa udub dhedaadka shaqada Dowladda, isla markaana tilmaan buuxda u ah ka mira-dhalinta hannaanka nidaamka Dowladnimada, wax soo saarka, adeeg bixin tayo leh, daadejinta iyo gaarsiinta adeegga Dowladeed ee ay bulshadu u baahan tahay. Taasi waxa ay ku iman kartaa in ay u gutaan shaqaalaha rayidku waajibaadka ka saaran u adeegidda bulshada si daacad iyo hufnaani ku jirto. Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dowladda waa hay'adda maareynsa shaqaalaha, kuna maamusha xeerka Shaqaalaha rayidka Lambar 11 oo tilmaamaya in cududda shaqaaluhu waqtigooda iyo waxqabadkooduba ku jeediyaan siday uga soo bixi lahaayeen waajibaadka iyo xilka jagadooda ka saaran iyo hawlaha la xiriira ee Madaxdu u xil saartay.

Warbixintani waxa ay koobaysaa shaqada iyo waxqabadka Guddiga ee 2022-kii oo isugu jiray sanad doorasho iyo adeegbixinba la wada qabtay. Taas oo sida caadada ah uu Guddigu ku soo bandhigo dhammaan xogaha sida tooska ah u khuseeya shaqaalaha rayidka dowladda.

Warbixintu waxa ay dulmar ku sameysay ahmiyadda hoggaanka istaraatiijiyadeed, fulin iyo maamul ee Guddiga u leeyahay maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka iyo doorashada hoggaankooda oo iyaduna ahmiyad aad u ballaaran lahayd sanadkaa (2022-kii), Guddiguna u tafa-xeytay doorashada Guddoonkiisa. Waxaa si guul ah loogu doortay xubnihii Guddoonka sii hayay, oo ay dhammaan xubnuhu si wadar-oggol ah u siyeeen kalsoonidooda iyo ku qanacsanaanta hoggaankooda hufnaa ee ka miradhaliyay mabaa'diida maamul iyo tan istaraatiiji ee uu Guddigu lahaa. Halkaas oo lagu dooratay Guddoomiye, Ku-xigeen iyo Xoghaye oo hogamin doona labada sano ee soo socota, sida xeerhoosaadka Guddiga xusayay.

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka iyo Guddiyada Shaqaalaha Rayidka heer Dowlad Goboleed iyo Maamulka Gobolaka Gobolka Banaadir oo kulankoodii joogtada ahaa ee xoojinta wada shaqeynta iyo mideynta mabaa'dida guud ee Maamulka iyo Maareynta Shaqaalaha Rayidka ku yeeshay magaalada madaxda KMG-ka ah ee Dowlad Goboleedka Jubaland ee Kismaayo. Kulankaas oo aad loogu lafaguray habraacyo muhiimad balaaran u leh mideynta siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, habraacyada iyo hageyaasha howl maalmeedka shaqooyinka iyo waajibaadka Guddiyada Shaqaalaha Rayidka ee labada heer iyo Maamulka Gobolka Banaadir (MGB). Sidoo kale, Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka iyo wafdi uu hoggaaminayay u kicitimay safar booqasho shaqo, khibrad iyo xirfado is dhaafsi, kaas uu ku tegey dalka Rwanda.

Sidoo kale, Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda oo xoogga saaray xaqijinta fulinta Qorshahiisa Istratijiyyadeed iyo dhaqangelinta xeernidaamiyeyaasha lagu horumarinayo maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka oo si mug leh iyo miisaan leh u daahfuray Wasiirka Wasaaradda Shaqada iyo Arrimaha Bulshada, kuwaas oo qayb ka ah waxqabadka sanadkii tegey ee 2022-kii. Ayada oo ay barbar socdeen howlaha lagu dardargelinayay la qabsiga nidaamka aalada xaadirinta shaqaalaha ee suulsaarka oo lafdhabar u ah suggidda shaqada Dowladda. Sidoo kale, Guddigu waxa uu kormeer joogto ku sameeyey shaqaalaha dhammaan hay'adaha Dowladda, kaas oo loogu kuurgalay shaqo-galka iyo ka bixidda shaqaalaha hay'adaha, baarista iyo hubinta falalka iyo kiisaska shaqada wax u dhimi kara amaba ah kuwa anshaxmarin.

Waxaa uu Guddigu si weyn uga faa'iideystay mashruucii tayeynta (Capacity Injection Project) ee 5-ta (shan) sano ka badan socday kana faa'iideysteen 10 (toban) hay'adood oo ka mid ah hay'adaha Dowladda oo uu ugu horreeyo Guddiga. Kaas oo ka caawinayay dhanka dib u eegista shuruucda, siyaasadaha, tayeynta

hay'adaha iyo shaqaalaha rayidka. Mashruucu waxa uu gacan ka geystay sameynta siyaasado, xeerar iyo xeernidaamiyeyaa iyo sidoo kale qaabdhismeedyo u sameysan Xeerka hay'adaha Dowladda oo qaabdhismeed sugar leh, laguna tayeynayo hay'adaha Dowladda kuwaas oo qaarkood la horgeeyey Golayaasha Dowladda, qaarkoodna ka ansixiyay.

Waxa aan shaki ku jirin in uu Guddiga Qaranka Shaqaalaha Rayidka Dawladda, si hagar la'aan ah u tababbaray shaqaalaha Guddiyada Goob-shaqa, iskuna dubariday fulinta tababbaro mideysan oo loogu talogalay shaqaalaha rayidka Dowladda ee joogtada ah, tababbaradaas oo ay ka faa'iideysteen in ka badan 920 shaqaale, laguna tababbaray koorsooyin cutubyo kala duwan lahaa, kuwaas oo muhiimad balaaran u lahaa fulinta iyo fududeynta shaqada xafiisyada Dowladda. Sidoo kale, Guddiga oo ay weheliyaan xubno Guddoonada iyo khubaro ka tirsan Guddiyada Shaqaalaha Dowlad Goboleedyada dalka iyo Maamulka Gobolka Banaadir, waxa ay safar shaqa ku tageen dalka Rwanda, kaas oo looga gol lahaa kala faa'iideysiga khibradaha iyo hab-fulineedka shaqada Guddiyada Shaqaalaha iyo sida ugu haboon ee ay adeegyada u tayeyn karaan.

Ugu dambeyn, Guddiga waxa ka go'an in uu ka miradhaliyo fulinta waajibaadkiisa iyo dhaqangelinta Sharciga Shaqaalaha Rayidka, Xeernidaamiyeyashiisa iyo habraacyada maareynta shaqaalaha, taas oo ay saldhig u tahay u-heelanaan, hufnaan, caddaalad iyo daacadnimo.

1. Gogoldhig

1.1. Sharciyadda Hay'adda

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda, waa Hay'ad Dastuuri ah, u madax banaan hawshiisa, waxa lagu dhidbay Xeer lambar "10" ee soo baxay 4-tii Disembar, 2006-dii.

1.2. MUHIIMADDA GUDDIGA

Muhiimad ballaaran ayuu Guddigu u leeyahay guud ahaan Dawladda Federaalka, gaar ahaan Xukuumadda oo ah fuliyaha ugu horreeya Laanta Fulinta oo uu qayb ka yahay. Qiyamka Guddiga waxa saldhig u ah dhexdhedaadnimo, Caddaalad iyo hufnaan, si uu adeeg dhexdhedaad ah ugu fidiyo ama u gaarsiiyo dhammaan hay'adaha kala duwan ee Dawladda Federaalka, kuwaas oo uu ka caawiyo sidii ay ku heli lahaayeen cudud shaqaale, aqoon, xirfad iyo kartiba u leh shaqada ay qabanayaan. Sidaas darteed, Guddigu waxa u dhexeeyaa loo-shaqeeyaha (Hay'adaha Dawladda) iyo shaqaalaha rayidka (Shaqaale) ama shaqo doonka Soomaaliyeed.

Haddaba, Guddigu wuxuu si dhexdhedaad ah u meel mariyaa meeleynta shaqaale ee ay dhammaan hay'adaha Dowladda soo weydiistaan, iyada oo loo marayo hannaanka iyo habraaca shaqo qoris ku tilmaaman qod.7-aad ee Sharciga Shaqaalaha Lr. 11.

1.3. WAAJIBAADKA GUDDIGA

Guud ahaan ka mira-dhalinta qorsheyaasha istaraatijiyyadeed ee Qaran, iyo tan gaarka u ah Guddiga, Xoojinta horumarinta hawlaha adeega, horumarinta maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka.

Mas'uuliyadaha Guddiga waxaa ka mid ah, oo aan intaa ku xaddidnayn:

1. Shaqo qorista shaqaalaha (Hubinta waraaqaha caddeymaha shaqo-doonka, diyaarinta imtixaanada, wareysiyada, kala Xulidda iyo soo saarista natijada meeleynta shaqaale).
2. Diiwaangelinta iyo Tababarada (Diiwaangelin galalka iyo xogta shaqaalaha, sawiridda & danabeynta xogta iyo keydka, bixinta kaarar aqoonsi oo mideysan danab casri ah iyo leylinta shaqaalaha "tababar asaasi ah").
3. Kormeerka, Anshaxa, Abaalmarinta, Dallacsinta iyo ruqsaynta.

4. Qiyamka iyo ilaalinta xuquuqda Shaqaalahay rayidka.
5. U gudbinta Dowladda warbixinada waxqabadka Guddiga, Tirakoobka Shaqaalahay Rayidka Guud ahaan dalka (heer Federal iyo Dowlad Goboleedba), caqabado iyo talo soo jeedin.

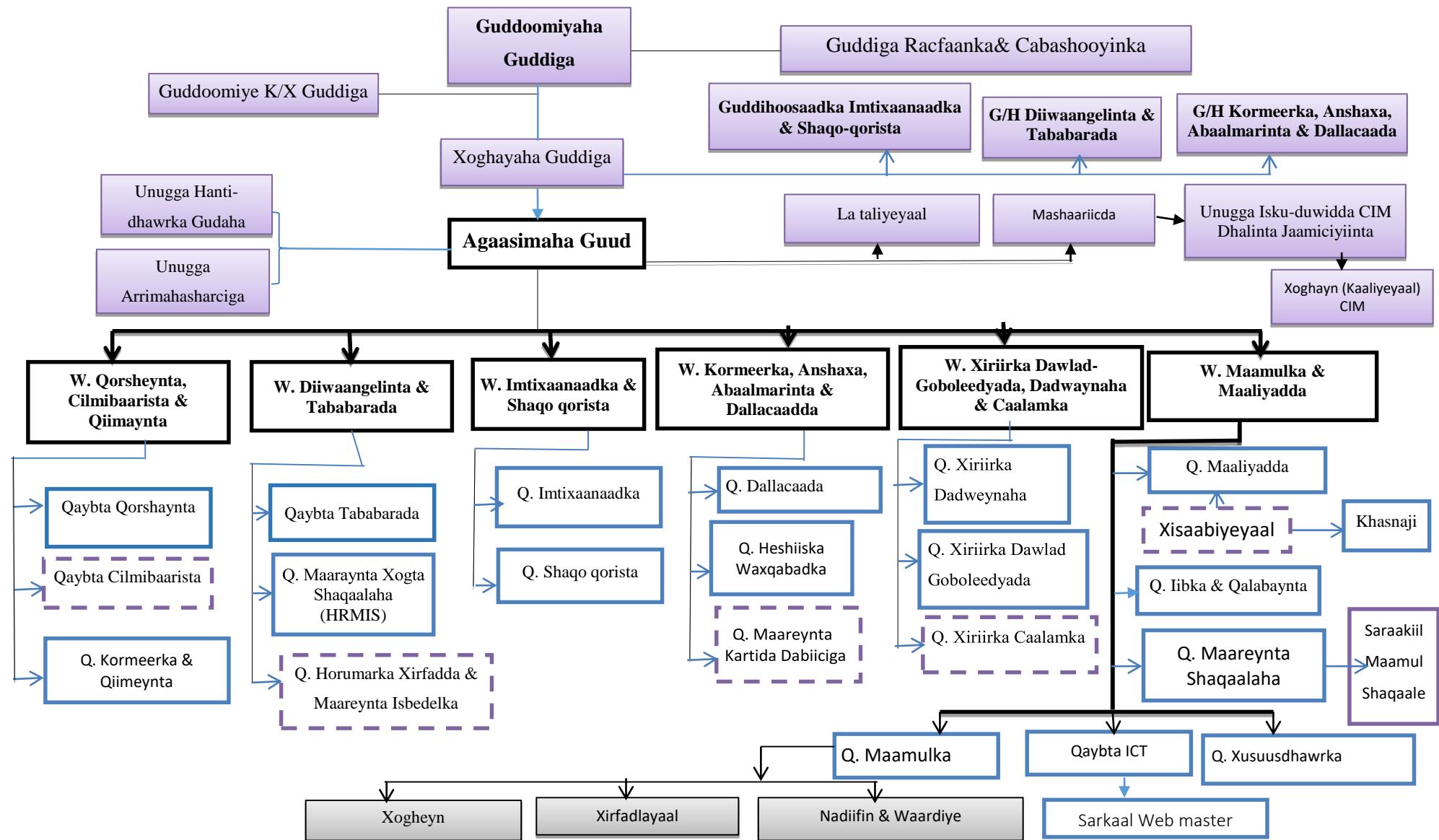
1.4. Ujeedada warbixinta

Ujeedooyinka warbixintan waxaa ka mid ah, in:

- i. Si hufnaan leh warbixin waxqabad muuqata ugu bandhigno Dowladda Federaalka, dhammaan Hay'adaheeda, Dowladaha Xubinta ka ah Dowladda Federaalka, Guddiyada Shaqaalahay Rayidka Dowlad Goboleedyada, Jaamacadaha, hay'adaha Cilmibaarista, Danneeyeyaasha, aqristeyaasha iyo dhammaan ummadda Soomaaliyeed warbixinada ku saabsan waxqabadka Guddiga Qaranka ee Shaqaalahay Rayidka Dowladda.
- ii. Lagu muujiyo warbixintu tirakoobka faahfaahsan ee shaqaalahay rayidka Dowladda Federaalka iyo tirakoob kooban oo ku saabsan shaqaalahay rayidka ee ka diiwaangashan Guddiyada Shaqaalahay Rayidka Dowlad Goboleedyada xubnaha ka ah Dowladda Federaalka.
- iii. Lagu xuso ka go'naashaha Guddiyada Shaqaalahay Rayidka mideyn ta mabaa'diida iyo nidaamyada maamulka, maareynta iyo horumarinta shaqaalahay rayidka, tayeynta, iskaashiga iyo wada shaqeynta guud ee dhixdooda.
- iv. La muujiyo tirakoobyada shaqaalahay rayidka guud ahaan Federaalka, Dowlad Goboleedyada iyo Maamulka Gobolka Banaadir, sidoo kale qorshaha hannaanka mideyn ta mabaa'diida maamulka, maareynta iyo horumarinta shaqaalahay rayidka.
- v. Lagu muujiyo, in uu Guddiga mar kasta diyaar u yahay ku dhaqanka Xeerka Guddigu ku dhisan yahay, Xeerka Shaqaalahay rayidka iyo Shuruucda kale ee khuseysa arrimaha shaqada iyo Shaqaalahay, isla markaana waxa ka go'an nidaamka daahfurnaanta, isla xisaabtanka iyo Dowlad wanaaggaa.

- vi. Lagu muujiyo warbixinta isbeddelada tirakoobka shaqaalaha Rayidka ah heer Federaal; (wareejin, isku baddel, xilal la isu baddelay, isbaddel darajo, shaqo ka tegis, ruqso).
- vii. Lagu xuso hannaanka horumarinta iyo xoojinta xiriirka Guddiga Shaqaalaha Rayidka iyo Guddiyada Shaqaalaha Dowlad goboleedyada Dalka; iyo.
- viii. Caqabadaha iyo dhibaatooyinka ka jira maamulka shaqaalaha iyo tan Guddiga si gaar ahaaneed; iyo talo soo jeedinada xaaladaha Shaqaalaha Rayidka, oo ay ka muuqato qaybaha dambe ee warbixintu.

Qaabdhismeedka Guddiga

2. WAXQABADKA GUDDIGA ee 2022-kii

2.1 Hordhac

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda, oo ay shaqadiisu gun-dhig u ahayd fulinta Qorshaha Istraatijiyyadda 5-tii sano (2018-2022) ee Guddiga, ahaydna sanadkii ugu dambeeyey ee dhammeytirka qorsheyaashii istrataatiijiyyadaas ee Guddiga, isla markaana loogu diyaargaroobi lahaa qorshaha cusub ee shanta sano soo socota 2023-2028-ka. Fulinta qorshahii 2022-kii oo xoogga saartay natijjo lix halbeeg waxqabad ku salleysan oo uu Guddigu u arkay inay muhiim u tahay maareynta iyo horumarinta shaqaalaha rayidka guud ahaan iyo howl maalmeedka joogtada ah ee xafiiska Guddiga ayaa si wax ku ool ah loo xaqiijiyay. Higsiga iyo himilada Guddiga ee ka mira dhalinta maamulka, maareynta iyo horumarinta mihnadyahannimada Shaqaalaha Rayidka oo ah mas'uuliyad, muhiimad weyn u leh Qaranka, waxqabadka shaqaalaha iyo wax soo saarkooduna xaqiijisay socodsinta adeegyada bulshada.

Doorashooyinkii dalka ee 2021-2022-kii ee lagu dooranayay xubnaha Xildhibaanada labada Aqal, Golaha Shacabka ee wakiilada shacabka aqalka hoose iyo Golaha Aqalka Sare ee wakiilada Dowlad Goboleedyada xubnaha ka ah Dowladda Federaalka. Howlahaas oo hakadgeliyay in badan shaqooyinkii ugu badnaa ee qorsheyaasha horumarineed ee hay'adaha Dowladda, aan ka aheyn howl-maalmeedka joogtada ah. Taasi waxa ay idlaadeen, Doorashadii Guddoonka Golaha Shacabka iyo tan Madaxtooyadda oo Madaxweynaha Jamhuuriyadda lagu doortay.

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka marna uma hakan adeegyadiisa joogtada ahaa ee uu siiyo shaqaalaha rayidka, hay'adaha Dowladda iyo dadweynaha shaqo uga baahda xafiisyada Guddiga. Sidaas daraadeed, 2022-kii Guddiga oo ku jiray sanadihii ugu dambeeyey ee fulinta istraatijiyyaddiisi 5-ta (shan) sano ahayd ee 2018-2022-kii, oo ay ku jireen qorsheyaal higsi iyo halbeegyo lahaa. Haddaba, waxa aan warbixintan ku soo bandhigaynaa waxqabadka Guddiga ee sanadka aan ka soo gudubnay, oo isugu jirta isbaddelada tirakoobka iyo xaaladaha shaqaalaha rayidka ku dhacay, Guddiga howlaha horumarinta iyo xiriirka Guddiyada Shaqaalaha Rayidka uu hirgeliyay. Arrimaha isla xisaabtanka oo uu warbixin ka siiyay Ra'iisul Wasaaraha Xukuumadda Federaalka, waxqabadka iyo Doorashadii Guddoonka Guddiga oo ay u dheereed howl maalmeedka uu qabto Guddiga.

2.2 Isbeddelada iyo Dhaqdhaqaaqyada Xaaladda Shaqaalaha Rayidka

Waxa in badan, isbeddelo ku yimid xaaladaha iyo dhaqdhaqaaqyada Shaqaalaha rayidka, sida isbaddelada xilalka iyo jagooyinka, ama kala wareejinta shaqaale ee hay'ad una wareega hay'ad kale ee habraaca wareejinta iyo sidoo kale shaqo qorista iyo howlaha shaqo ka saarista, dallacaadaha, iyo howlaha la xiriira. Guddigu oo tixgeliyay codsiyada iyo dallabyada shuruudahoodu dhammeystirnaa ee uga yimid hay'adaha Dowladda, kuna saabsanaa arrimaha isbeddelada xaaladaha shaqaalaha waxa u hirgalay howlahan:

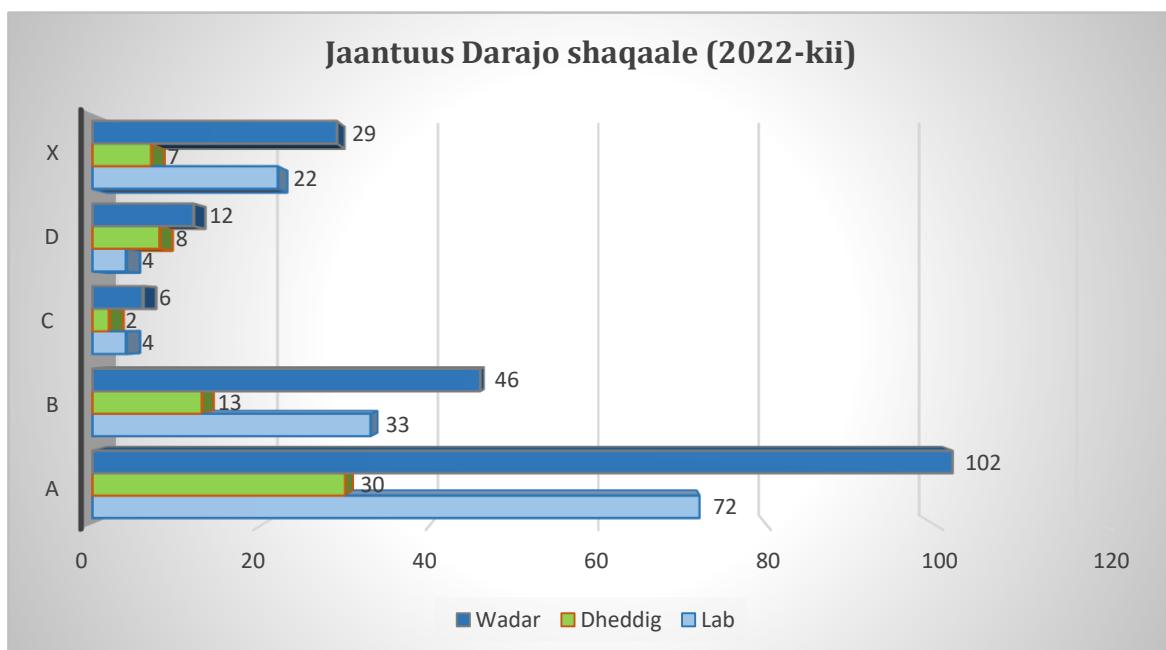
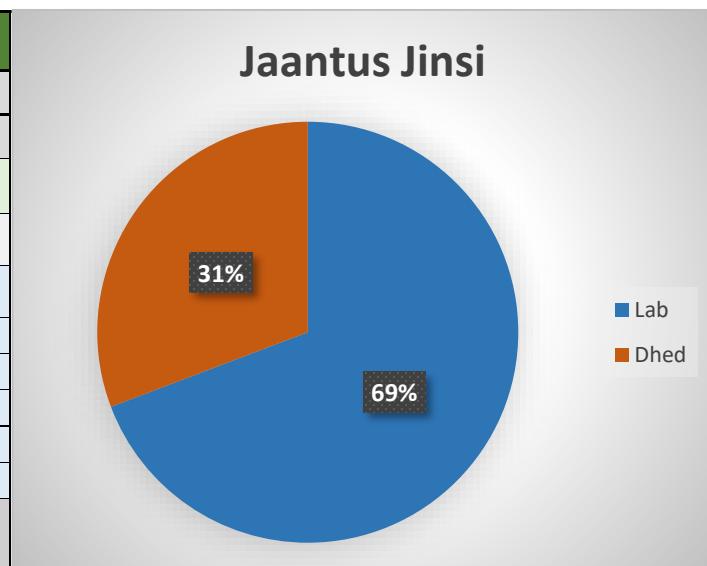
i. Isku Baddelid shaqaale

Sida la wada ogyahay waxaa weli hakad ku jira shaqo qorista shaqaalaha rayidka, ayada oo ay socdaan geedi socodka barnaamijka deyn cafinta dalka oo horumar badan laga gaaray. Lana oggol yahay kaliya shaqaalaha ay ku timaado geeri ama habraacyada shaqo ka saaridda looga saaro laguna baddelo howlwadeen kale, soona maray habraaca shaqo qorista. Sidaas darteed, Guddigu waxa uu isku beddelid shaqaale ku sameeyey sida shaxda ku faahfaahsan: Sida ku xusan shaxda hoose, Guddigu waxa uu habraaca shaqo ka saaridda mariyay, isla markaana diiwaanka Guud ee shaqaalaha rayidka ka saaray 194 shaqaale kuwaas oo shaqada looga saaray sababo ay ka mid yihin geeri, is-casilaad "istiqaal", magacaabis xilal kale loo magacaabay darteed, iyo anshaxmarinba. Tirada shaqalaaha laga saaray 152 ka mid ah waxa ay ahaayeen lab oo u dhiganta 78%, halka 42 ay ahaayeen dheddig oo u dhiganta 22%. Xogtan ayaa muujinaysa in tirada ugu badan ee ka baxday nidaamka shaqaalaha rayidka sanadkii tegay ahaayeen lab. Dhinaca kale, sida ku xusan shaxda hoose kala bar shaqaalaha la ruqseeyey waxa ay ahaayeen siteyaal darajada "A".

Shaqaale laga saaray Diiwaanka (Ruqso) 2022-kii				
Darajo	Tiro Lab	Tiro Dhed	Wadar	Celcelis
A/AY	83	14	97	50%
B	47	6	53	27%
C	6	7	13	7%
D	2	11	13	7%
X	14	4	18	9%
Wadar Guud	152	42	194	100%

Shaqaalaha lagu beddelay lana qoray sanadka 2022-kii waxa ay gaarayaan 195 shaqaale, kuwaas oo maray habraaca shaqo qorista Guddiga Shaqaalaha. 135 ka mid ah shaqaalahaasu waxa ay ahaayeen lab, taas oo laba laab la ka badan tirada dumarka taas oo ah 60 shaqaale. Marka la fiiriyo shaqaalaha cusub ee nidaamka shaqaalaha rayidka soo galay sanadka 2022-kii in ka badan 50% shaqaale ahi waa jaamaciyiin, halka 18% shaqaalahaasu xirfadleyaal iyo wax u dhigma isugu jiraan. Sidoo kale, 24% oo shaqaalahaas ahina heer dugsi sare aqoontoodu ahayd, halka 6% ka mid ahaa ahaayeen shaqaale aan aqoon gaar ah looga baahneyn.

Tirakoob Shaqaale la qoray 2022-kii				
Jinsi	Lab	Dheddig		
Tiro	135	60		
Wadar	195			
Darajo	Lab	Dhed	Wadar	%
A	72	30	102	52%
B	33	13	46	24%
C	4	2	6	3%
D	4	8	12	6%
X	22	7	29	15%
W. Guud	135	60	195	100%

ii. Isbeddel Xil Shaqaale Rayid

Isbeddelada xilalka ama is weydaarinta jagooyinka shaqaalaha rayidku waa mid joogto looga dareemo howlwadeenada hay'adaha Dowladda, isla markaana isbeddel shaqo oo saameyn ku leh jagada ama xilka ay hay'addu u dhiibto. Tani waxa ay ku timaadaa in la geeyay shaqaalihii boos uu ku shaqo haboon yahay ama laga beddelay meel uu ku liitay amaba la baabi'iyay booskaas looguna baddelay boos kale. Iswaafajin xil waa marka shaqaalaha laga beddelo xilkii uu hayay loona wareejiyo jago uu ku haboon yahay oo uu kaga wax soo saar badan yahay ama xilkale oo la siman balse ay ka dhalanayso waajibaad iyo masuuliyado cusub. Ujeeddooyinka xil iswaafajinta waxa ka mid ah in shaqaalaha la siiyo fursad uu ku soo bandhigo karo aqoonstiisa & xirfaddiisa, in shaqaalaha ay helaan tababarro shaqada dhexdeeda ah, iyo in shaqaalaha uu noqdo shaqaale leh xirfado badan.

Haddaba, Guddigu waxa uu hannaankaas ka baddelay shaqaale 186 shaqaale; sida shaxda hoose ku cad:

Iswaafajin Xil Shaqaale 2022-kii						
Jinsi	Lab	Dheddig				
Tiro	153	33				
Wadar	186					
Iswaafajin Xil Darajo ahaan						
Darajo	Lab	Dheddig	Wadar	Boqoley (%)		
A/Ay	127	24	151	81%		
B	17	6	23	12%		
C	4	2	6	3%		
F	2	0	2	1.5%		
X	2	1	3	2%		
Unknown	1	0	1	0.5%		
Wadar Guud	153	33	186	100%		

iii. Tijaabo Ka Saarid Shaqaale

Sida uu tilmaamayo Shaciga Shaqaalaha Rayidka Dowladda Qodobkiisa **20aad** tijaabo ka saarista shaqaalaha dhammaystay muddada tijaabada ee uu tilmaamayo sharciga,

Faahfaahin	Rubaca 1aad	Rubaca 2aad	Rubaca 3aad	Rubaca 4aad	Wadarta
Tijaabo ka saarid	6	2	6	3	17

Tijaabo Ka Saarid Shaqaale 2022-kii			
Darajo	Lab	Dheddig	Wadar
A/Ay	4	5	9
B	3	2	5
D	1	0	1
X	1	1	2
Wadar Guud	9	8	17

iv. Wareejin Shaqaale Rayid

Wareejinta shaqaalaha rayidka waa mid ka mid ah dhaqdhaqaaqyada shaqaaluhu isaga kala gudbaan hay'adaha Dowladda ee baahiyaha kala duwan u qaba shaqaalaha xirfadyahanka kartida leh. Dastuurka KMG ah qod. 119 waxa uu tilmaamayaa in Dawladda Federaalka iyo Dawladaha xubnaha ka ah ay iska kaashanayaan ka wada faa'ideysiga hawl-wadeennada heerarka kala duwan, si loo xaqiijiyo khibradda iyo waayo aragnimadu in ay noqdaan mid laga heli karo heer kasta oo looga baahan yahay, iyada oo taasna lagu horumarinaayo midnimada qaranka.

Sidoo kale Xeerka Shaaqaalaha Rayidka Lr. 11 Qod. 42 isna xusaya Beddel Shaqaale laga wareejinayo hay'ad, loona wareejinayo hay'ad kale. Ayada oo ay sababi karaan haddii uu dheeraad ku yahay ama haddii uu ku waxtar roon yahay hay'ad kale ayada oo xirfadiisa la tixgelinayo ama haddii ay maslaxada Qaranka ku jirto ama daryeelka shaqaalahaasba. Guddigu waxa uu hannaankaas isku waafajiyay ka dib markii Wasaaradda Shaqada iyo Arrimaha Bulshadu ka gudatay waajibkeedii kala wareejinta, sida shaxda hoose ku xusan:

Wareejin Shaqaale Darajo ahaan 2022-kii				
Darajo	Lab	Dheddig	Wadar	Boqoley (%)
A/Ay	41	3	44	77%
B	4	1	5	9%
C	2	1	3	5%
D	0	1	1	2%
X	2	2	4	7%
Wadar Guud	49	8	57	100%

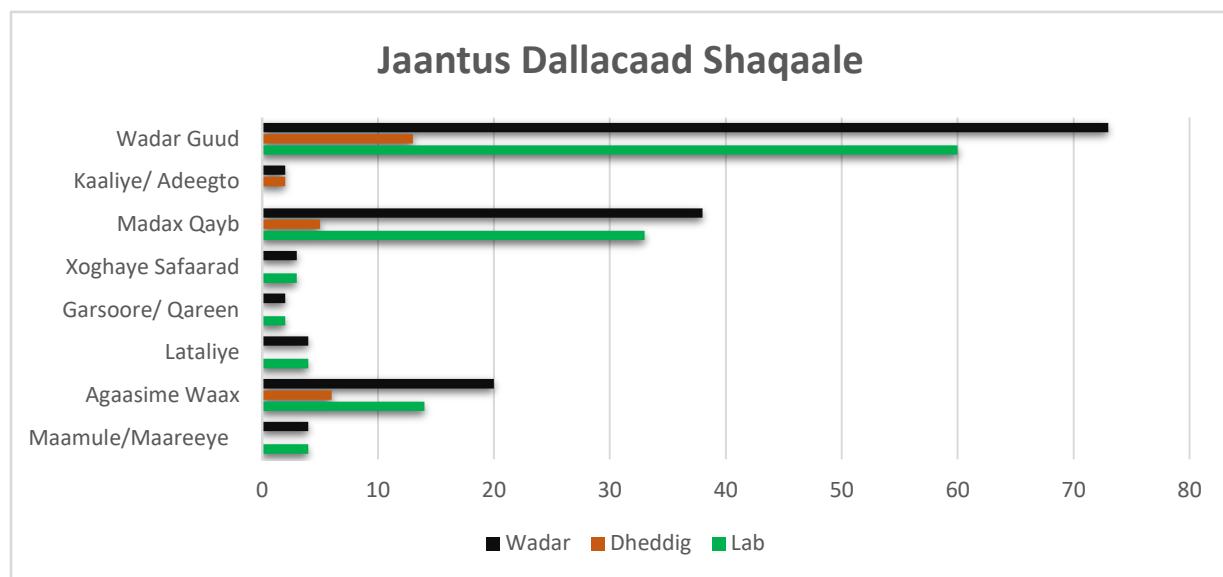

Wareejin Shaqaale 2022-kii		
Jinsi	Lab	Dheddig
Tiro	49	8
Wadar	57	

v. Dallacaad Shaqaale

Nidaamka dallacsinta shaqaalaha oo ka mid ah hannaanka abaalmarin ee shaqaalaha rayidka ka dib marka uu shaqaaluhu la yimaado howlkarnimo muddo ku siman labadii sanoba mar in uu u dallaco tallaabo jago-ba jagada ka sarreysa. Qod 37-aad -39-aad Xeer Lr. 11 ayaa habraaca dallaacaadda faahfaahinaya, Guddiguna waxa uu waafajiyay habraacaasi sida ku faahfaahsan shaxdan:

Dallacaad Xil	Dallacaad Shaqaale				Faahfaahin
	Lab	Dheddig	Wadar		
	60	13	73		
Maamule/Maareeye/ Ku-xigeen/ Xiriiriye	4	0	4		Dhammeystay dhammaan Habraaca dallacaadda
Agaasime Waax	14	6	20		
Lataliye	4	0	4		
Garsoore/Qareen	2	0	2		
Xoghaye 1-aad/2-aad	3	0	3		
Madax Qayb	33	5	38		
Kaaliye/Adeegto	0	2	2		
Wadar Guud	60	13	73		

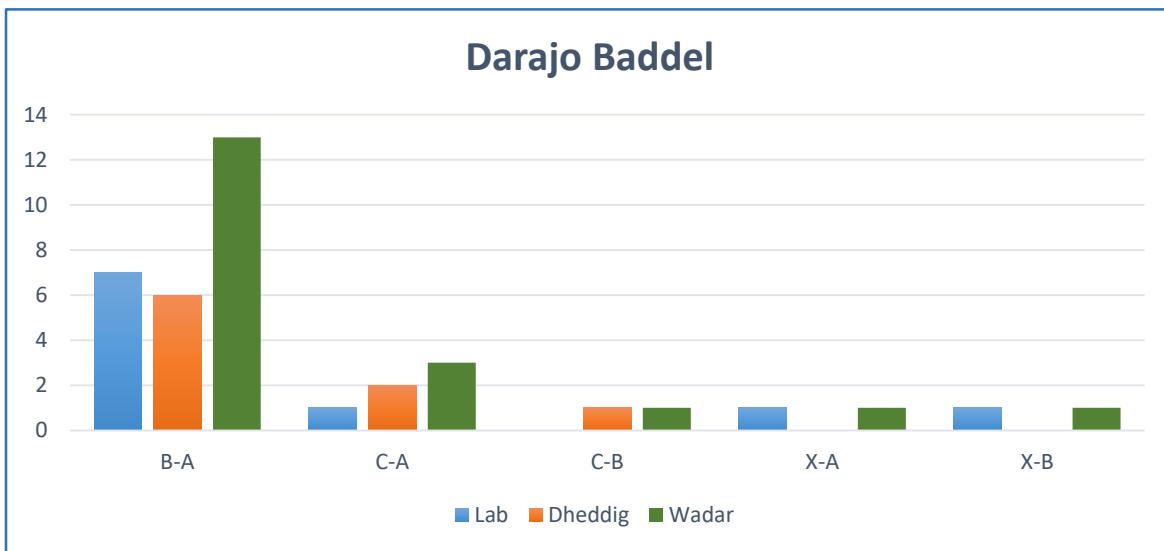

vi. Darajo Beddel

Waa qayb dallacaadda ka mid ah khuseysa isbaddelka heerka aqooneed ee shaqaalaha, taas oo uu shaqaaluhu la yimaado caddeymaha (shahaado) heerka aqoon uu soo dhameystay. Sidaas darteedna Guddigu waxa uu ka gutaa waajibaadkiisa, hubiyaana in miisaaniyad

kordhin mushaar u hayso hay'addiisa, sidoo kalena shaqaalahaasi waxa la mariyaa habraaca Shaqo qorista. Haddaba waxaa loo darajo baddel loo sameeyey shaqaale gaaraya 19 shaqaale.

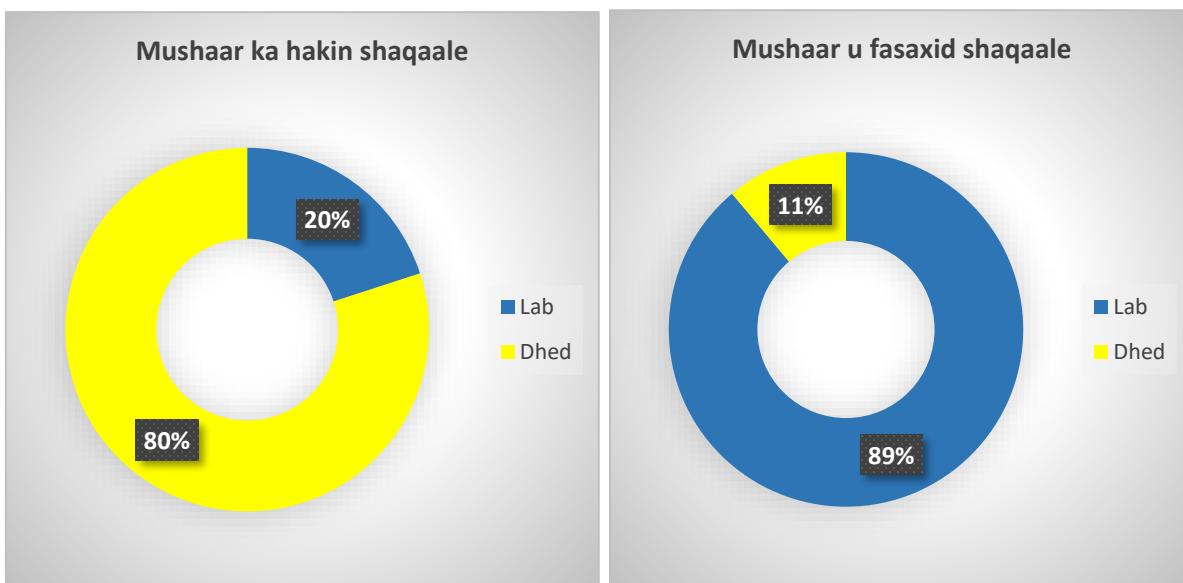
Darajo hore	Darajo dambe	Lab	Dhed	Wadar
B	A	7	6	13
C	B	0	1	1
C	A	1	2	3
X	B	1	0	1
X	A	1	0	1
Wadar Guud		10	9	19

vii. Kormeerkha, Anshaxha iyo Abaalmarinta Shaqaalaha Rayidka

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda, waxa uu mar kasta ilaaliyaa waajibaadka shaqaalaha ka saaran gudashada waajibkooda maalinlaha ah, si loo ilaaliyo xuquuqdooda aasaasiga ah. Taasi baddelkeed cidii ka soo bixi waysa laga qaado tallaabada anshaxmarin ee ee sharciga waafaqsan. Hay'aduhu intooda badan xaadirka shaqaalaha ayay ka doorbidaan waxqabadkooda, sidaa daraadeed, haddii ay shaqada ka maqnaadaan waxa ay ku qaadaan anshaxmarin gudaha hay'adda, haddii isbaddel uu la imaanin shaqaalahaas, hay'addii waxa ay soo jeedisaa in lagu qaado tallaabo anshaxeedka ku habboon una soo gudbisaa Guddiga, ama ku oggaadaa kormeerkha shaqaalaha ee dhammaan hay'adaha Dowladda lagu soo maro ka dibna la mariyaa habraaca anshaxmarin ee ku xusan qodobka 45aad ee Sharciga Shaqaalaha Rayidka sida:- canaafka afeed, digniin qoraal, ka-hakin

mushaar iyo ciqaabo u dhigma hadba falka uu la yimid shaqaaluhu. Waxa mushaar ka joojin lagu sameeyey 40 shaqaale oo isugu jiray shaqaale joogto ah iyo macallimiin, 32 lab iyo 8 dheddig ahaayeen. Sidaas si la mid ah, waxa iyaguna loo fasaxay shaqaalihii soo xaadiray shaqada oo 28 shaqaale oo 4 (afar) kaliya dumar ahaayeen.

viii. Fasaxyada Waxbarasho

Fasaxa waxbarasho waa marka qofka shaqaalaha ah uu qaato fasax dalka dibaddiisa ah kaas oo muddadiisa ay soo jaangoysay Wasaaradda Waxbarashada, Hidaha iyo Tacliinta Sare, ka dibna Guddiga Shaqaalaha Rayidkka oo fulinaya Qod. 35-aad ee Sharciga Shaqaalaha Rayidka ee tilmaamay Fasaxa Waxbarasho ee rasmiga ah. Si loo hubiyo muddada fasaxa waxbarasho iyo oggolaanshaha Hay'adaha Tacliinta sida Jaamacadaha, Machadyada iyo Kulleejooyinka waxa uu Guddigu u diray Wasaaradda Waxbarashada, Hidaha iyo Tacliinta Sare oo hubisay arrimahaas, dibna ugu soo celisay Guddiga ayada oo uu fasaxu muddeysan yahay, oggolaanshaha Wasaaradduna ku cad yahay. Sanadkii 2022-kii waxa uu sidaas Guddigu ku waafaqay codsiyadii fasaxa waxbarasho iyo caddeyntii Wasaaradda, si rasmi ahna u siiyay fasax waxbarasho 70 shaqaale, in ka badan 78% lab ahaayeen, 22% dheddig ahaayeen.

Fasaxyada diiwaanka guud 2022-kii ku jira dhammaan fasaxyada waxbarasho ee socday oo iyaguna ahay 63 shaqaale lahaa fasax, taas oo ka dhigaysa tirada guud ee shaqaalaha fasaxa waxbarasho dalka kaga maqan 133 shaqaale oo ka noqonaya 23% dheddig, halka 77% lab yihiiin.

Waxa barbar socday fasax kordhin, shaqaalihii waxbarashadooda ay saameeyeen mudadii CORONA VIRUS-ku socday kuwaas oo gaarayay 20 shaqaale, oo 60% lab ahaayeen, halka 40% dheddig ay xogtu sheegeysay, loo sameeyeyna fasax kordhin ka dib markii ay soo buuxiyeen shuruudihii looga baahnaa iyo shaqaale kale oo laga hakiyay (lagala laabtay) fasaxii horey loo siiyay ka dib markii ay shaqada ku soo laabteen codsadeenna in fasaxa lagala laabto maaddaama waxbarashadii ay sii wadi waayeen, kuwaas oo iyaguna gaarayay 16 shaqaale oo 3 (seddex) kaliya dumar ahaayeen.

Waxaa xusid mudan in ay si habsami leh ugu soo laabtay shaqaale soo dhameystay waxbarashadii iyo fasaxii la siiyay, dibna ugu soo laabtay shaqadii kuwaas oo gaarayay 94 shaqaale. Waxaa kale oo jiray shaqaale ku sugaran goobahooda shaqada balse sababo la soo gudboonaday dartood aan ka faa'iideysan fursaddii la siiyay kuwaas oo ahaa 18 shaqaale. Hubin ka dib waxa la go'aamiyey in ay shaqdooda sii wataan.

ix. Qiimeynnta Waxqabadka Shaqaalah Guddiga

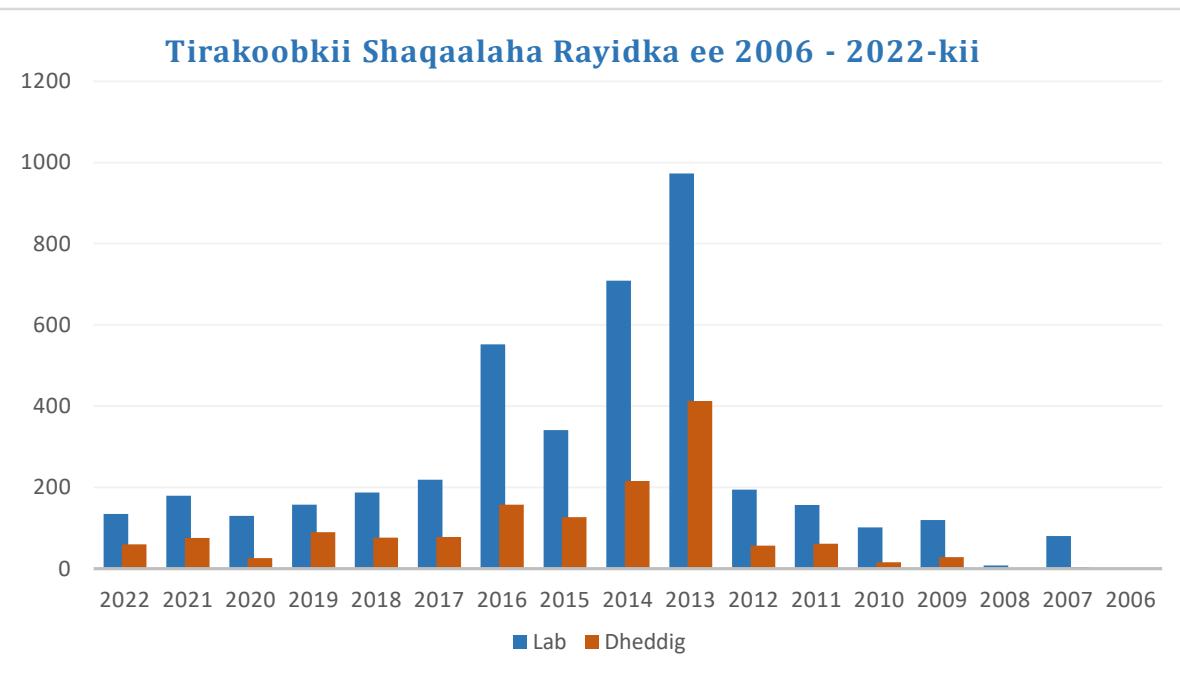
Guddiga Qaranka ee Shaqaalah Rayidka Dowladda oo dhowraya tayada adeeg bixinta shaqaalah xafiiskiisa, iyaga oo wada lahaa shaqo-qeexe "Waajibaad", Qorshe Howleed (Waax iyo mid shakhsiba) la qiimeeyey waxqabadka shaqaalah xafiiska. Munaasabad kooban oo lagu qabtay isla xafiiska Guddiga ayaa lagu abaal mariyay shaqaalihii ugu waxqabadka wanaagsanaa, uguna howlkarsanaa oo 3-da kaalin ee ugu horreysay iyo shaqaale ku muteystay shaqogalkooda oo wanaagsanaa, hufnaan iyo firfircooni shaqo gudashona ku heer sarreeyay. Qiimeyntooduna celcelis ahaan natijada waxay u dhexeysay 4.0/5.0 - 4.5/5.0 taas oo caddeynaysa in uu aad u wanaagsanaa waxqabadkooda.

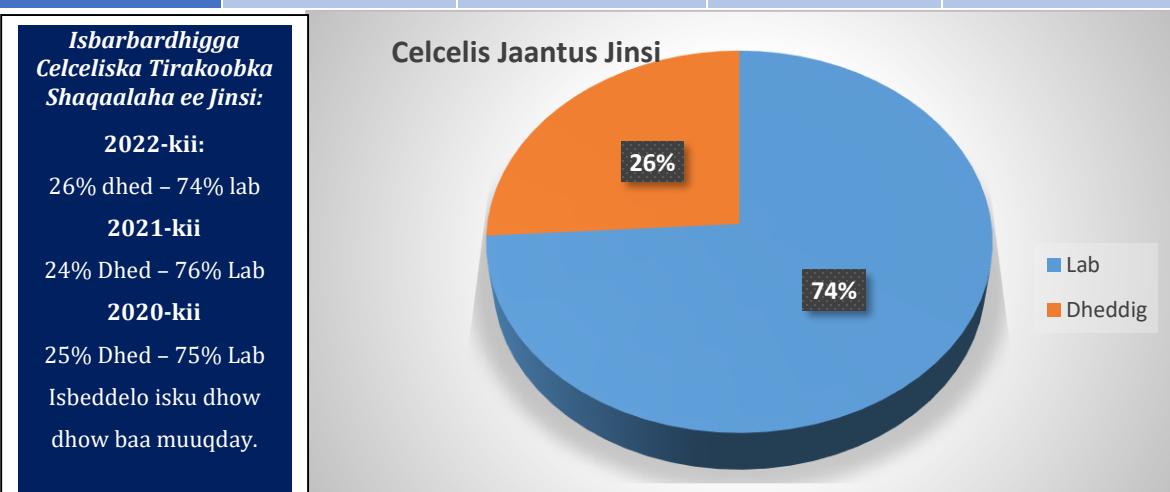
x. *Tirakoobka Guud ee Shaqaalaha Rayidka Heer Federaal iyo Dawlad Goboleed*

a. *Tirakoobka Shaqaalaha Rayidka ee heer Federaal*

Tirakoobka Guud ee Shaqaalaha Rayidka Jan. 2007 - Dec. 2022-kii			
Shaqaalaha Guud ee Joogtada ah			
Sanad	Lab	Dheddig	Wadar
2022	135	60	195
2021	180	76	256
2020	130	26	156
2019	158	90	248
2018	188	77	265
2017	219	78	297
2016	552	158	710
2015	341	127	468
2014	709	216	925
2013	973	413	1386
2012	195	57	252
2011	157	62	219
2010	102	16	118
2009	120	29	149
2008	8	2	10
2007	81	4	85
2006	-	-	-
Wadar	4248	1491	5739
Wadar Guud	5739		

Tirakoobka Guud ee Shaqaalaha Rayidka Dec. 2006 ilaa Dec. 2022-kii				
Tirakoob Shaqaale Heer Darajo				
Darajo	L	Dh	Wadar	%
A/AY	2316	491	2807	49%
B	1003	325	1328	23%
C	231	129	360	6%
D	84	405	489	9%
F	69	2	71	1%
X	545	139	684	12%
Wadar Guud	4,248	1,491	5,739	100%

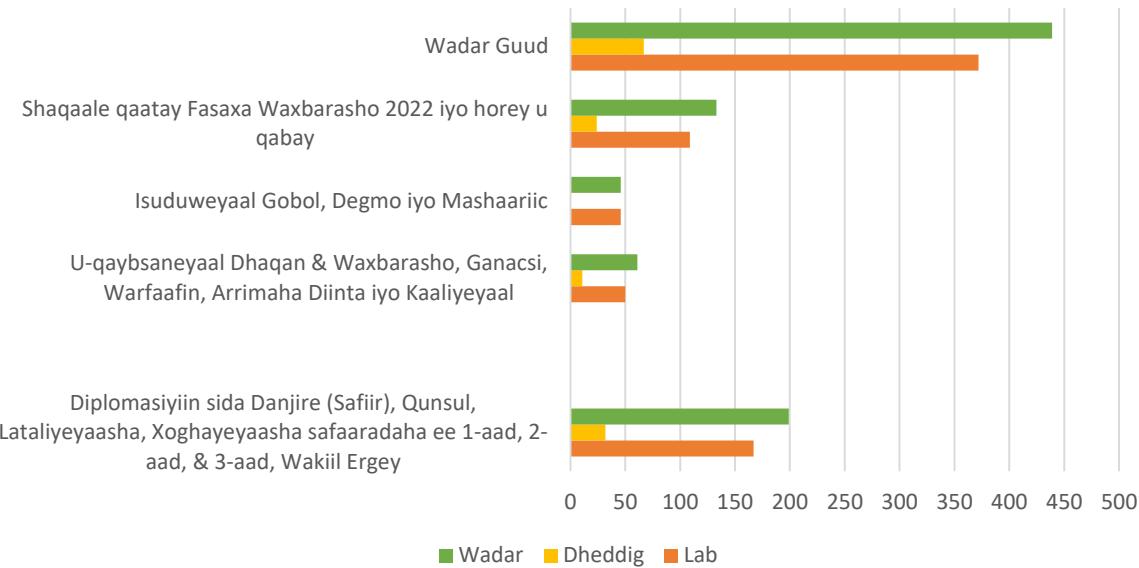

b. Tirakoobka Shaqaalaha Safaaradaha Dibedda ee JFS

Shaqaalaha Diplomasiyiinta Dalka Dibeddiisa ka Howlgala , Isuduweyaal iyo Shaqaalaha Fasaxa waxbarsho ee 2022-kii				
Xil	Lab	Dheddig	Wadar	Faahfaahin
Danjire (Safir), Qunsul Guud, Sii Haye Safaaraad	42	4	46	Howlwadeenada Safaaradaha Dibedda u fadhiya JFS
Lataliyeyaasha, Xoghayeyaasha safaaradaha ee 1-aad, 2-aad, & 3-aad, Wakiil Ergey	125	28	153	
U-qaybsaneyaal Dhaqan & Waxbarasho, Ganacsi, Warfaafin, Arrimaha Diinta iyo Kaaliyeaal	50	11	61	
Isuduweyaal Gobol, Degmo iyo Mashaariic	46	0	46	Isuduweyaasha heer Gobol, Degmo iyo Mashaariic
Shaqaaale qaatay Fasaxa Waxbarasho 2022	55	15	70	Howlwadeenada Fasax Waxbarasho Sharci la siiyay ama horey u socday
Shaqaaale Fasaxa Waxbarasho horey u socday	54	9	63	
Wadar Guud	372	67	439	

Tirakoobka Guud waxa ka mid ah kana muuqda shaxda kore Wakiilada iyo howlwadeenada Dowladda Federaalka uga howlgala Safaaradaha dibedda ee u fadhiya Jamhuuriyadda Federaalka ee Soomaaliya. Kuwaas oo isugu jiro Danjireyaal (Safiro), Qunsul Guud, Sii-hayeyaal Danjire, Lataliyeyaal iyo Xoghayeyaal 1-aad, 2-aad & 3-aad, sidoo kale U-qaybsaneyaal Dhaqan & Waxbarasho, Ganacsi, Diin & Awqaaf, Warfaafin iyo isuduweyaal Gobol, Degmo iyo Mashaariic. Waxaa intaa dheer shaqaalaha fasaxa waxbarasho dalka dibeddiisa u jira.

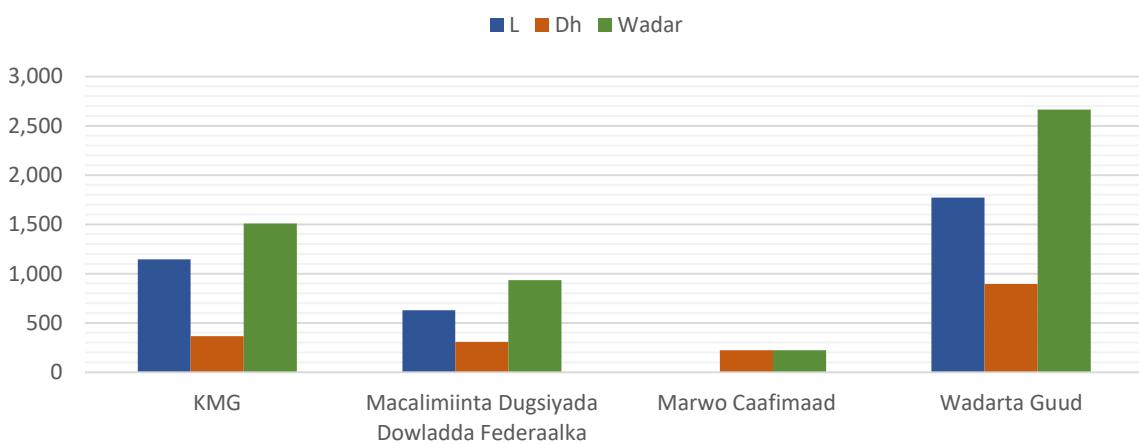
Howlwadeenada Safaaradaha Dibedda

c. Tirakoobka Shaqaalaha KMG/Mashaariicda

Shax Kooban Tirakoob Shaqaale KMG/Mashruuc 2022			
Nooc Shaqaale	L	Dh	Wadar
KMG	1,144	364	1,508
Macalimiinta Dugsiyada Dowladda Federaalka	627	308	935
Marwo Caafimaad	0	222	222
Wadarta Guud	1,771	894	2,665

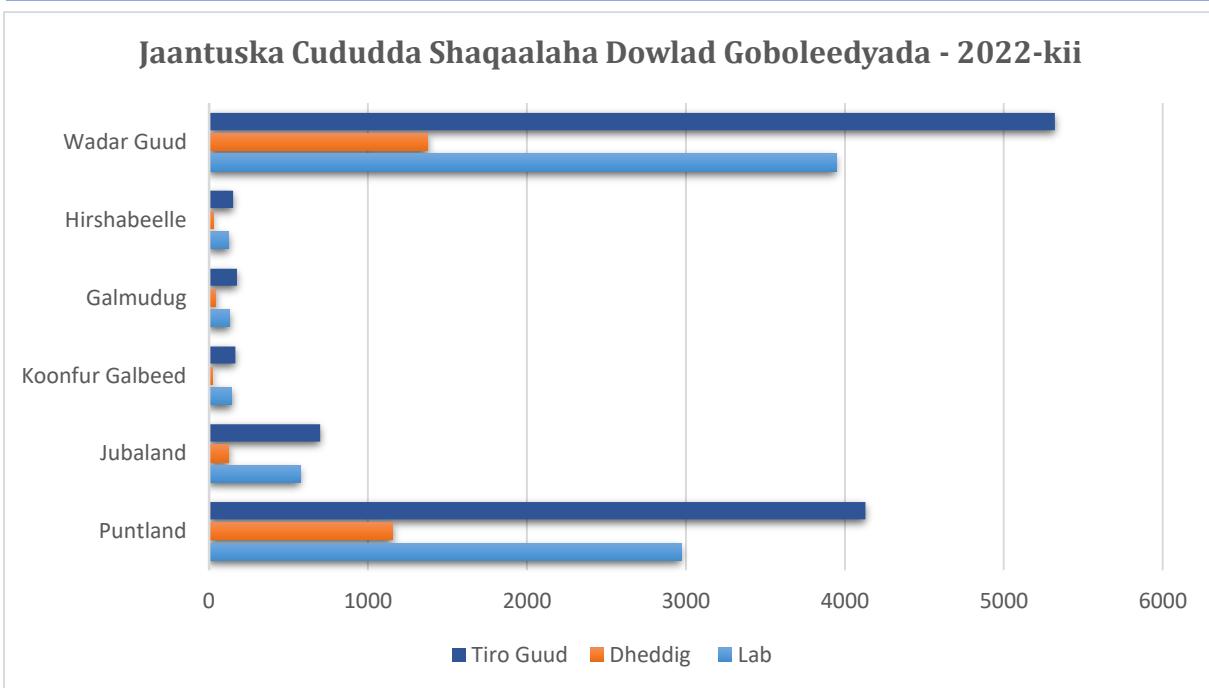
Shaqaalaha KMG ama Mashaariicda ku jooga

d. Tirakoobka Shaqaalaha Rayidka ee Dowlad Goboleedyada

Tirakoobyada Shaqaalaha Rayidka Dawlad Goboleedyada dalka ee xubnaha ka ah Dawladda Federaalka Soomaaliya waxaa kala kaashanay Guddiyada Shaqaalaha Rayidka. Taas oo Guddiga Qaranka Shaqaalaha Rayidka Dowladda; ku muujiyo warbixin sanadeedkiisa, tirakoobkooda oo kooban 2022-kii waa sidan:

Tirakoobka Shaqaalaha Rayidka Dawlad-Goboleedyada Dalka ee 2022-kii						
Shaqaale Dawlad Goboleed	Puntland	Jubaland	Koonfur Galbeed	Galmudug	Hirshabeelle	Wadar Guud
Tiro Lab	2973	575	143	132	124	3,947
Tiro Dheddig	1157	124	23	43	28	1,375
Tiro Guud	4,130	699	166	175	152	5,322

3.0 DIB U HABEYNTA, TAYEYNTA IYO HORUMARINTA SHAQAALAH

3.1 Dib u Habeynta Shaqaalaha Rayidka

Ayada oo laga jawaabayo caqabado badan oo ku gudbanaa habsami u maareynta iyo maamulka shaqaalaha, wax soo saar la'aanta iyo adeeg bixinta u liidatay, tusaalaha il-qabatada muuqatana tahay in ay hay'adaha Dowladda maareynta shaqaalaha rayidka ku adkaatay dhinacyada howlgelintooda, ku jiheynta shaqaalaha shaqada Dowladda iyo qiimeynta waxqabadkooduba, ama maamulka qaarkood u heelanayn ka shaqeysiinta cududda shaqaale ee hay'adaha ku qoran. Sidaas daraadeed, Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dowladda, isaga oo hirgelinayo Siyaasadaha, xeernidaamiyeysasha iyo qaabdhismeedyada dib u qaabeynta lagu sameeyey, waxa uu abaabulay Aqoon isweydaarsi lagu tababarrayo, lagu jiheynayo isla markaana lagu wacyigelinaayo howlwadeenada maamulka shaqaalaha heer Agaasime, Maareeye iyo Madax qaybeedyadii maamulka Kheyraadka Aadamiga ee dhammaan hay'adaha Dowladda. Wuxuu tababarkaa lagu barray saraakiishii ka soo qaybgalay;

- i. Diyaarinta Qorshe Howleed (Mid waax iyo mid shakhsiba)
- ii. Diyaarinta iyo wax ka baddelka Shaqo-qeexadaha (Shaqo-tuse/Waajibaad) howlwadeenka
- iii. Diyaarinta iyo Qiimeynta Waxqabadka Shaqaalaha
- iv. Iswaafajinta Qaabdhismeedka Hay'adda, Waajibaadka shakhsiga iyo Qorshe howleedka shaqaalaha.

Tababarkaa aqoon isweydaarsiga ahaa waxaa ka faa'iideystay 195 sarkaal maamul oo ka kala socday dhammaan hay'adaha Dowladda.

3.2 Kormeerka iyo Xaadirinta Shaqaalaha

Kormeerka shaqaalaha waa hubinta iyo u kuurgelidda sida shaqaaluhu shaqada iyo ilaalinta waajibaadkeeda uga soo baxo, isla markaana horseeda hannaanka abaal-marin ama anshax-marin ee uu muteysto shaqaale kasta. Guddigu waxaa uu kormeero joogto ah ku saameeyay shaqaalaha ka shaqeeya dhammaan hay'adaha Dowladda, seddex wareeg oo kormeer ayuu si rasmi ah ugu tegey sanadkii 2022-kii hay'adaha Dowladda, iyo kormeero baaris iyo hubin kiisas anshaxmarin ama dallacaad, kormeeradaas oo boorka looga jafay shaqaalaha iyo

laguna dhiirageliyay maamulka shaqaalaha dardargelinta iyo la socodka dhaqdhqaqa shaqaalaha rayidka.

Barnaamijka dib u habeynta shaqaalaha wuxuu noqday taageero lagu xoojinayo la socodka shaqo-galka iyo ka bixidda shaqaalaha, iyo Sidoo kale hirgelinta iyo la qabsiga nidaamka xaadirinta aalada suul-saarka oo lagu wada xiray dhammaan hay'adaha Dowladda. Sidaas darteed, waxa uu Guddigu qabanqaabiyay Tababaro lagu barrayo nidaamka fara-sawirka/suul-saarka iyo adeegsiga qalabka ee waaxyaha iyo xafiisyada maamulka shaqaalaha iyo kormeereyaasha shaqada. Waxa lagu tababaray isticmaalka nidaamka xaadirinta shaqaalaha dhammaan maamulka shaqaalaha & hal qof oo ICT ah dhammaan hay'adaha dowladda, si ay ula socdaan shaqo-galka, shaqo ka bixidda, fasaxyada shaqaalaha si danabaysan, warbixin koobanna uga siiyeen madaxda hay'adda.

Kormeerada oo tababarka ka dib uga bilowday hay'adaha, waxa uu xoogga saaray ku baraaru jinta Agaasimeyaasha maamulka shaqaalaha iyo Madax qaybeedyaduba sidii loogu wacyigelin lahaa shaqaalaha hay'adaha nidaamka isticmaalka aalada fara-sawirka suur-saarka laysku xaadiryo.

3.3 Tababarada iyo Horumarinta Shaqaalaha Rayidka

Tababaradu waxay ka mid yihiin barnaamijyada lagu horumariyo aqoonta, xirfadaha iyo kartida shaqaalaha rayidka ah, misna ku dhiirrigelisa shaqaalaha qabashada shaqo wax ku ool ah iyo soo saarid adeegyo natijo leh. Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dowladda oo fulinayay waajibaadka ka saaran tababarada shaqaalaha Dowladda iyo sidii loo kobcin lahaa awoodaha iyo kartida cududda shaqaale ee Dowladda Federaalka waxa uu iskudubariday tababaro lagu baranayay 23 cutub, oo muhiimad weyn shaqo gudashada iyo firfircoonda adeeg bixinta howlwadeenada iyo guud ahaan shaqada Dowladda. Tababbaraas taxnaa oo ay iska kaashadeen Dugsiga Maamulka iyo Maareeynta Guud ee Jaamacadda Ummadda Soomaaliyeed oo heshiis Iskaashi la lahaa Dugsiga Dowladda Kenya (KSG), waxaana ka kala faa'iideystey shaqaale tiradoodu ku dhoweyd 950 shaqaale oo ka kala socday dhammaan hay'adaha Dowladda. Jadwalka tababaradu waxa uu socday rubuc-sanad ku asteynsaa bilaha Juun, Luuliyo iyo Agoosto, oo tababaro kala heer ah iyo howlwadeeno kala xilal hayay ka kala faa'iideysteen. Dufcadaha cutubyada ay ku barteen waxa ka mid ahaa:

1. Maamulka Shaqaalaha (HRM)

2. Maareynta Diiwaanada, Keydka iyo Xusuus-dhowrka
3. Xirfadaha Hogaaminta
4. Maamulka & Maareynta Maaliyadda Guud
5. Qorsheynta iyo Maareynta Kulamada/Shirarka
6. Duluc-qoraalka Shirarka
7. Hab-maamuuska iyo Anshaxa Shaqada
8. Maareynta Kormeerka Shaqaalaha
9. Diyaarinta Warbixinada
10. Maareynta Khilaafyada
11. Maareynta Anshaxmarinta
12. Xalinta Dhibaatooyinka iyo Maareynta Go'aan gaarista
13. Xirfadda Diyaarinta Bandhig Wanaagsan
14. Maareynta Waqtiga,
15. Iwm

3.4 Tababarada Xeernidaamiyeyaasha Maamulka Shaqaalaha

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka ayaa kaalin mug leh ka qaatay isku dubaridka iyo bixinta tababbaro ku saabsanaa xeernidaamiyayaasha maamulka iyo maareynta shaqaalaha. Bishii October 2022 bartamaheedii Wasiirka Wasaaradda Shaqada & Arrimaha Bulshada, waxa uu munaasab ku daahfuray Tababbarka xeernidaamiye muhiim u maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka. 11 xeernidaamiye si casri ah loo diyaariiyay ayaa si faahfaahsan loogu tababbaray 3 qeybood oo ay ka kala koobnaayeen ka qaybgaleyaal gaarayay 240 howlwadeeno oo kala hayay mas'uuliyadaha iyo xilalka Maamulka oo kala ahaa; Agaasimayaasha Guud, Agaasimayaasha waaxyaha Maamulka Shaqaalaha iyo Guddiyadda goob-shaqaalaha ee dhammaan hay'adaha Dowladda. Tababarka ayaa socday 15 - 26 ka oktoobar 2022.

3.5 Isla Xisaabtanka & Hufnaanta

Guddoomiyaha Guddiga ayaa warbixinno ka siiyey waxqabadka iyo howlaha Guddiga, guulihii la gaaray, caqabadaha jira iyo waxyaabaha uu Guddigu hiigsanaayo. Warbixinnada waxa la siiyey xafiisyada ugu sarreeyo dalka sida Xafiiska Madaxtooyada Qaranka iyo Xafiiska Ra'iisul Wasaaraha.

Ra'iisulwasaaraha & Koox uu hogaminaayay Guddoomiyaha Guddiga

3.6 Howlaha Danta Guud & Gurmadyada Qaran

i. Xeerka Shaqaalaha iyo Nidaamka Anshaxmarinta Shaqaalaha

Si loo wada guto waajibaadka Dastuuriga ee naga saaran fulinta xeerarka maamulka shaqada iyo shaqaalaha waxa uu Guddigu fadhi aqoon isweydaarsi ah la yeeshay Maamulka Sare ee Garsoorka oo uu hogaminayay Guddoomiyaha Maxkamadda Sare, halkaas oo lagu soo bandhigay nidaamka iyo hanaanka maamulka iyo maareynta shaqaalaha, gaar ahaan habka anshax-marinta shaqaalaha iyo halka ay ku dhammaato oo ah shaqo ka saaridda. Kulanku waxa diiradda saaray dood-sharchiyeed khuseeyay qodobo ka mid ah Xeerka Shaqaalaha Rayidka Lr. 11 iyo weydiimo ka dhashay habka hirgelinta iyo guud ahaan howlaha maareynta shaqaalaha maamulka oo ay ku jiraan howlwadeenada xafiisyada Garsoorka ee maamulka ka caawiya.

ii. Gurmad Qaran

Iyada oo jawaab degdeg ah laga bixinayo musiibadii ka dhacday agagaarka isgoyska Soobe ee loogu magac daray Soobe 2, ayaa Guddiga Shaqaalaha iyo Wasaaradda Shaqada waxa ay iyaga oo iskaashanayay ku dhaqaaqeentii sidii shaqaalaha rayidka uga qayb-qaadan lahaayeen Gurmadka Qaran oo ay ku dhawaaqday Dowladda. Ugu horreyn, waxa ay soo saareen jadwal ku baaqayay sidii ay hay'adaha Dowladdu ugu qeyb qaadanayaan gurmadkaas, ka dibna, la abaabulay shaqaalaha hay'adaha dhaxdooda, si shaqaalaha ugu deeqaan wixii hiil dhaqaale oo awoodi kareen. Guddiga si dardar leh buu isugu dubariday howlaha gurmadka qaran ee hay'adaha dowladda, ayaga oo si mug iyo miisaan lehba u muujiyay kaalintooda.

4.0 GUDDIYADA SHAQAALAHAA RAYIDKA HEER FEDERAAL, DOWLAD GOBOLEED IYO MAAMULKA GOBOLKA BANAADIR

4.1 Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dowladda

Guddigu waxa uu muhiimad gaar ah u leeyahay nidaamka maamulka guud ee Dowladda. Waana udub dhexaadka Dowladda iyo cudadda Shaqaalaheeda oo laf dhabar u ah shaqada iyo ka mira dhalinta adeeg bixin tayo leh. Haddaba, dabayaaqadii sanadkii 2022-kii ayaa munaasabad si weyn loo soo agaasimay lagu qabtay qolka shirarka xafiiska Guddiga. Halkaas oo lagu doortay Guddiga hogaamin doono labada sano soo socoto. Dhammaan xubnaha Guddiga oo soo xaadiray, si ay u doortaan Guddiga. Waxaa munaasabadda ka soo qaybgalay Wasiiru-Dowlaha Wasaaradda Shaqada iyo Arrimaha Bulshada, Xildhibaanada Guddiga Horumarinta Arrimaha Bulshada ee Baarlamaanka Federaalka, Guddiga Arrimaha Gudaha, Federaalka iyo Amniga Baarlamaanka, xubno Xildhibaano ah, Xiriirkha Shaqaalaha Dowladda, Ururka Haweenka Qaranka Soomaaliyeed, Agaasimaha Arrimaha Bulshada Madaxtooyada Qaranka, Xoghey joogto xigeenka Xafiiska Ra'iisul Wasaaraha, Agaasimeyaal, Lataliyeyaal, Howlwadeeno iyo marti sharaf oo dhammaan goob jog u ahaa hannaanka doorashu u dhacday.

Waxaa hadalo kooban soo dhoweyn iyo habraaca doorashada ka jeediyay Guddiga Qabanqaabada Doorashada Guddoonka, ka dibna habraacii Doorashada Guddoonka la dooranayay oo kala ahaa Guddoomiye, Guddoomiye Ku-xigeen iyo Xoghey ayaa si gacan tag ah mid mid loogu kala codeeyey. Waxaa si wadar oggol ah loogu doortay xubnihii Guddiga ka mid ahaa ee Guddoomiyay muddo xilleedkii hore oo kala ahaa Mudane Xasan Abshirow Maxamed oo loo doortay Guddoomiyaha Guddiga, Mudane Cali Muumin Muudeey oo isna loo doortay Guddoomiye ku-xigeenka Guddiga iyo Xoghayaha Guddiga oo isaguna loo doortay Mudane Deeq Ciise Xaaji Cumar.

Munaasabadda waxaa hadalo kooban oo bogaadin iyo dhiiragelin isugu jirta ka soo kala jeediyay qaar ka mid ahaa ka soo qaybgaleyaashii sida Xoghayaha Xiriirkha Guud ee Shaqaalaha Dowladda, Agaasimaha Arrimaha Bulshada Madaxtooyadda, Ku-xigeenka Xoghayaha joogtada XRW, Guddoomiyaha Ururka Haweenka Qaranka, Xildhibaanada Golasha Shacabka ee Guddiyada Arrimaha Bulshada iyo Arrimaha Gudaha ka kala tirsan. Ugu dambeyn waxa soo xiray Wasiiru-Dowlaha Wasaaradda Shaqada oo isna

bogaadiyay shaqada Guddiga, kulana dardaarmay in ay waajibkooda u gudaan si daacad ah oo ay danta Qaranku ku jirto.

Munaasabaddii Doorashada Guddoonka Guddiga: Mas'uuliyiintii ka qaybgalay iyo Xubnaha Guddiga

14-ka Xubno ee Guddiga oo uu Guddoonka Guddiga ku jiro, Munaasabaddii Doorashada ka dib, 2022-kii
Muqdisho - Soomaaliya

4.2 Madasha Iskuduuwidda Maamulka iyo Maareynta Shaqaalaha Rayidka Soomaaliya

Madaxweyne K/X 2-aad ee DG-Jubaland, Guddoomiyeyaaasha Guddiyada Shaqaalaha Rayidka iyo mas'uuliyyiin marti sharaf ahayd 2022-kii – Kismaayo – Jubaland - Soomaaliya

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka iyo Guddiyada Shaqaalaha Rayidka heer Dowlad Goboleed iyo Maamulka Gobolaka Banaadir oo kulankoodii joogtada ahaa ee xoojinta wada shaqeynta iyo mideynta mabaa'dida guud ee Maamulka iyo Maareynta Shaqaalaha Rayidka ku yeeshay magaalada madaxda KMG-ka ah ee Dowlad Goboleedka Jubaland ee Kismaayo. Kulankaas oo aad loogu lafaguray habraacyo muhiimad balaaran u leh mideynta siyaasadaha, xeernidaamiyeyaaasha, habraacyada iyo hageyaasha howl maalmeedka shaqooyinka iyo waajibaadka Guddiyada Shaqaalaha Rayidka ee labada heer iyo Maamulka Gobolka Banaadir (MGB).

Waxa ay madashu diirada saaraysay fulinta mabaa'diida Mideynta Maamulka Cududda Shaqaalaha. Ugu horeyn, kulanka madasha waxaa si rasmi ah u furay Madaxweyne Ku-xigeenka Jubaland, ayna ka soo qaybgaleen, Wasiiro, Xildhibaano, Agaasimeyaal iyo Lataliyeyaal ka socday Dowlad Goboleedka Jubaland. Madashan oo lagu xoojinaayay wada shaqeynta iyo fahamka qotoda dheer ee dhex maray Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha

Rayidka, Dowladda Federaalka iyo dhammaan Guddiyada Shaqaalaha Rayidka Dowlad Goboleedyada dalka iyo Maamulka Gobolka Banaadir, horseedayna qabashada kulankii joogtada ahaa ee isku duwidda iyo mideynta nidaamyada maamulka iyo maareynta cududda shaqaalaha rayidka meel kasto oo ay dalka ka joogaan. Shirkaas waxa lagu lafa-guray habraacyo iyo hageyaal farsamo iyo guud ahaan siyaasadaha iyo xeernidaamiyeyaasha maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka oo Guddiyada Farsamo ku soo bandhigeen waxqabadkoodii isbarbardhigga siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha iyo habraacyada muhiimka u ah shaqada Guddiyada. Wuxaan shirkaas ka soo baxay qorshe-howleed ku saabsan arrimaha hortebinta leh ee ay iska kaashanayaan Guddiyada Shaqaalaha Rayidka.

Madaxweyne K/X 2-aad ee DG-Jubaland, Guddoomiyaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka, munaasabaddii furitaanka shirka Guddiyada 2022-kii – Kismaayo – Jubaland - Soomaaliya

4.3 Guddiga Shaqaalaha iyo Awoodsiinta Haweenka

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dowladda oo ka ambaqaadaya qorshahiisii ka miradhalinta hannaanka awoodsiinta haweenka ee arrimaha shaqada Dowladda, oo ay muuqato in ay tiro ahaan ka hooseeyaan ragga. Tirakoobka haweenka celiscelis ahaan shantii sano ugu dambeysay waxa uu u dhexeeyay 24%-26%, taas oo ka dhigan in ay afar dalool, dalool ($\frac{1}{4}$) ka yihiin. Haddaba, Guddigu waxa uu isku dubariday aqoon isweydaarsi lagu gorfeynayay tirada kooban ee ay haweenku ka yihiin tirakoobka shaqaalaha Dowladda iyo xilalka maamulka hay'adaha. Aqoon isweydaarsiga waxa ka soo qaybgalay Guddiyada Shaqaalaha Rayidka Dowlad Goboleedyada dalka iyo Maamulka Gobolka Banaadir,

haweenka madaxda iyo maamulka shaqaalaha hay'adaha Dowladda, Wasaaradda Haweenka iyo Horumarinta Xuquuqda Aadanaha, Ururka Haweenka Qaranka iyo Ururrada Bulshada Rayidka ah.

Guddiga Shaqaalaha Rayidka iyo Awoodsiinta Haweenka Adeegga Rayidka 2022-kii – Muqdisho -Soomaaliya

Waxa lagu soo bandhigay tirakoobka shaqaalaha Dalka, heer fedraal iyo dowlad goboleed, tirada boqolley ee ay kala yihin ragga iyo haweenka guud ahaan, xilalka maamul sare iyo dhexe ee ay haweenku ka hayaan shaqada dowladda, isla markaan waxa doodo kulul lagu

falanqeeyey sida loogu baahan yahay haween kaadir ka noqda shaqada, una heelan in ay bulshadeeda wax la qaybsato kana soo dhallaasho waajibaadkeeda Qaran.

4.4 Safar Daraasad iyo Khibrado Isweydaarsi

Wafdi ballaaran oo Madaxda Guddiga Qaranka Shaqaalaha Rayidka hogaaminayaan ayaa u ambabaxay magaalada Kigali ee dalka Rwanda (oo ka mid ah wadamada Bariga Africa). Socdaalkas oo ahaa mid dhidabada u aasayay xiriirka Guddiyada Shaqaalaha Soomaaliya iyo Rwanda iyo sidii ay isaga kala faa'iideysan lahaayeen xagga khibradaha, farsamooyinka, xirfadaha iyo horumarinta mihnadaha shaqaalaha. Safarka shaqo waxaa uu ka koobnaa 16 sarkaal Guddiyada Shaqaalaha Dowlad Goboleedyada iyo Maamulka Gobolka Banaadir, Agaasimeyaal Guud, Agaasimeyaasha Waaxyaha qaarkood, Lataliyeyaal iyo howlwadeenada muhiimka u ah shaqada Dowladda ee labada heer. Ujeedada oo ahayd kala faa'iideysiga khibradaha horumarineed iyo tan mihnadyahannimo, sidoo kale sidii ay u kala kororsan lahaayeen hannaanka maareynta xogta ee tirkolojiyadda casriga ee ay kala adeegsadaan labada dhinac. Wafdigaa waxa uu u kuurgalay sida ay hay'adaha arrimaha maamulka shaqaalaha rayidka u shaqeeyaan, xeerarka iyo xeernidaamiyeyaasha maareynta shaqaalaha rayidka ee Guddiga Shaqaalaha Rwanda, socdaalkaan ayaa lagu booqday hay'ado kala duwan sida; Wasaaradda Shaqada, Guddiga Shaqaalaha Dowladda, Machadka Tababaradda Shaqaalaha, Maamulka Dowladaha hoose, Rugta Ganacsiga iyo ururraadda shaqaalaha. Dalxiiskaas waxbarasho ayaa waxa uu socday mudo 14 maalin ah (14-28) Nofeember, 2022. Wafdigaa waxa martigeliyay Guddiga dhiggiisa ah ee Shaqaalaha Dowladda ee dalkaas.

5.0 MIISAANIYADDA GUDDIGA, CANSHUURAHA & GANAAXYADA

5.1 Isticmaalka Miisaaniyadda Guddiga 2022-kii

Guddiga ilaha dakhli ee sugaran ee uu haysto waxaa ugu horreeya miisaaniyadda Dowladda Federaalka, waxaa in aan ka badnayn 39% uu ka helay kabka mushaaraadka shaqaalaha mashruucii tayeynta -CIM – ee dhammaaday. Sidoo kale, waxaa uu si aad u kooban laga taageeraa howlo kale oo mashaariic kooban. Dhammaan hawla ha lagu xusay warbixintan iyo fududeynta hawla ha gudaha oo aan si toos ah uga muuqan warbixinta waxa ay Guddiga u suura galiyay Miisaaniyadda Dawladda Federaalka oo ka taageertay xuquuqda cududda shaqaale ee udub-dhexaadka u ah shaqada, ahna lafdhabarta dhaqaajisay howla ha xafiiska, qalabka, saliida & Adeegga Agabka, waxaa intaa dheer qoondo miisaaniyadeed jaangoyn rasmi ah lahayn oo uu Guddigu mashaariicda horumarineed ku fushaday.

Miisaaniyadda Guddiga ee qoondada odoroska ahayd iyo tan Dhabta 2022-kii ee uu Guddigu dhaqangeliyay, isuguna jirtay Adeeg Mushaar/Gunno, Adeeg Kharashiyo Mashaariicda Horumarinta, wuxuu Guddigu isticmaalay kharash ahaan lacag le'eg **\$1,455,490.00** (Hal Milyan, afar boqol, konton & shan kun, afar boqol iyo sagaashan Doolar) oo kaliya, madax ahaanna u dhigantay sidan:

Miisaaniyadda Guddiga 2022-kii oo Kooban			
Nooca Kharash	Ku Talogalka	Dhabta	%
Mushaar & Gunno Shaqaale joogto ah	\$843,884	\$843,554	99.85%
Adeegga & Agabka	\$203,290	\$170,811	84.02%
Kharash Shaqaale Mashruuca CIM	\$448,305	\$441,125	98.40%
Mashruuc Horumarineed			
Wadar Guud	\$1,495,479	\$1,455,490.00	97.33%

5.2 Canshuuraha Mushaaraadka Shaqaalaha 2022-kii

Dakhlihga dadban ee miisaaniyadda dawladda Federaalka waxaa ka mid ah mar walba canshuuraha ka soo xarooda mushaaraadka shaqaalaha rayidka. Qiyaastii 91% shaqaale ayey ka soo xarooteey canshuuro celcelis ahaan ahaa 6%, 8%, 12% - 18% mushaarka

shaqaale kasta ee sanadkii 2022-kii, qoondo mushaar shaqaale iyo gunno xilleedyaba, shaxdan ayay ku kooban tahay:

Tirakoobka Guud ee Shaqaalaha Rayidka	5,739
Xaalad shaqaale	Joogto (Permanent) 100%
Celcelis Jinsi	Lab: 74% Dheddig: 26%
Mushaar asaasi heer darajo:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A/ AY: \$735 ➤ B/ F: \$415 ➤ C/ X: \$330 ➤ D: \$198
Canshuurta Mashaarka shaqaalaha Waxaa ku waajibtey	6%, 8% 12% 18%
Canshuur dhaaf (sida ku xusan Xeerka Miisaaniyadda sanad kasta)	Wixii ka yar \$200
Canshuurta 2022-kii ka soo xarooteey Guud ahaan shaqaalaha rayidka	\$1,501,229.10
Gunno Xilleed (Agaasime wax ama u dhigma)	☐ ✓ Agaasime Guud: \$500 ☐ ✓ Agaasime Waax: \$400
Mushaarka ugu yar dowladdu bixiso (Minimum wage)	☐ \$198 (Boqol, sagaashan & siddeed dollar)
Tirakoobkan Shaqaalaha Rayidka Dowladda kuma jiraan:	Shaqaalaha Dekedda, Muqdisho, Gobolka Banadir & Bankiga dhexe

5.3 Ganaaxyadii Shaqaalaha Rayidka ee 2022-kii

Tirada Shaqaale laga jarey Mushaar Bil ah					
Darajo	Tiro Lab	Tiro Dhed	Wadar	Mushaar (Lacag)	Celcelis
A /AY	28	7	35	\$35,366.60	85%
B	6	2	8	\$3,216.80	8%
C	6	1	7	\$2,255.40	5.5%
X	2	0	2	\$644.40	1.5%
Wadar Guud	42	10	52	\$41,483.20	100%

6.0 QORSHAH A GUDDIGA ee 2023-ka

Qorsheyaasha Guddiga ee 2023-ka oo aad uga ballaaran sanadihii hore, kana adkaan doono maadaama la hirgelinayo xeerar, xeernidaamiyeyaa, siyaasado, habraacyo badan iyo sidoo kale hageyaal Guddigu uu ku taammayo in ay wax weyn ka baddeli karaan habka shaqogalka iyo ka bixidda iyo nidaamka qorshe fulinta cududda shaqaale ee ka shaqeysa dhammaan hay'adaha Dowladda. Qorshaha Howleedka Guddiga waxa ugu muhiimsan sidan soo socota:

1. Dhaqangelinta siyaasadaha, xeerarka iyo xeer-nidaamiyeyaa, maamulka, maareynta iyo horumarinta Shaqaalah Rayidka.
2. Haggidda Siyaasadda, iyo xeerka Hawlgabka & Liiltirka shaqaalah rayidka Dowladda.
3. Diyaarinta Qorshaha Istraatijiyyadeed ee Guddiga 5 (shanta) soo socota (2023-2028).
4. Hirgelinta, ku wacyigelinta iyo ku kormeeridda shaqaalah rayidka aalada xaadirinta suul-saarka (Online Biometric attendance system) ee dhammaan hay'adaha dawladda iyo fududeynta Aqoonsi (ID) mideysan.
5. Qabshada iyo ka qaybgalka kulamada wadajirka loo dhan yahay sida kan Agaasimeyaasha Guud, kulamo gaar ah iyo kuwa tiirkanka Arrimaha bulshada, lagana jeediyo qodobada ugu muhiimsan xeerka iyo xeernidaamiyeyaa, maamulka shaqaalah.
6. Ka qaybgalka kulmada isla xisaabtanka hay'adaha ay abaabulaan golayaasha Dowladda.
7. Hirgelinta Tirakoobka madax-tirinta dhammaan shaqaalah rayidka hay'adaha dhan.
8. Ku jiheynta Maamulka hay'adaha ilaalinta guud ahaan saacadaha shaqada, kuna koontaroolaan shaqaalah iyo howlwadeenada shaqada furaha u ah.
9. Dhaqangelinta 75% Shaqo qeexaha (waa jibaadka) shaqaalah ee hay'adaha Dowladda.
10. Ku haggidda hay'adaha isticmaalka qaabdhismed fadhiya, gaar ahaan qaabdhismediyadii dib u cusbooneysiinta lagu sameeyey ama la yimaadaan mid ansax ah, isku dheelitiran shaqo ahaan iyo miisaaniyadba.

11. Qorshe Howleedka Guud ee hay'ad kasta ka sokow waa in uu jiraa Qorshe howleed Waax walba oo hay'ad kasta waafaqsan kan hay'adda.
12. Shaqaale kasta oo waax ka tirsani waa in uu lahaadaa qorshe howleed shakhsii ah waafaqsan waajibaadkiisa shaqo iyo kan waaxda.
13. Hirgelinta nidaamka Qiimeyn ta waxqabadka shaqaalaha oo lafdhabar u ah wax soo saarka hay'ad kasta ugu yaraan sanadkiiba mar.
14. Diyaarinta habraaca qiimeyn ta shaqaalaha rayidka, ka dib marka la hubiyo in la soo wadaageen hay'aduhu Guddiga qorshaha hay'adda, qorshe howleedka waaxda, shaqo qeexaha shaqaale kasta oo xafis ka tirsan iyo qorshe howleedka shakhsiga ah.
15. Kormeerka oo si labo-laab loo joogteeyo.
16. Samaynta Keydka Macluumaadka Shaqaalaha Rayidka ah ee Qaranka (HRMIS).
17. Soo saaridda hageyaal maamulka shaqaalaha oo ay ku mideysan yihiin Guddiyada Shaqaalaha Rayidka, ayna wada ansixiyeen.
18. Xoojinta iskuduwidda Guddiyada Shaqaalaha Rayidka Dowlad-Goboleedyada, Maamulka Gobolka Banaadir iyo Xiriirkha hay'adaha Shaqaalaha Bariga Africa iyo Caalamka.
19. Qabanqaabinta iyo qabashada tababarro lagu wacyigelinyo Shaqaalaha Rayidka ku cusub shaqada, kuwo kor loogu qaadayo awoodaha iyo kartida howlwadeenada dhexe iyo da' yarta Jaamacadaha ka soo qalin beddeshay.
20. Sameynta Guddiga Racfaanka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda (Civil Service Appeals Board).
21. Dhisidda iyo Qalabeynta Xarunta GQSHRD.
22. Mudnaan-siinta iyo ka qaybgalka howlaha danta Guud.

7.0 CAQABADAH

- i. Shuruucda oo aan sidii la rabay loo dhaqangelin, sida sharciga shaqaalaha qdobadiisa ugu muhiimsan ee shaqo qorista tartanka furan iyo qiimeynta waxqabadka shaqaalaha.
- ii. In Dowladdu aad uga faa'iideysanin awoodaha cududda shaqaalaha iyo jiheyntooda.
- iii. Hay'adaha oo badankooda ka faa'iideysanin howlwadeenada, lana jiheynin, sidoo kale badankooduna laheyn waajibaad shaqo, lagula xisaabtamo iyo meel ay fariistaan intaba.
- iv. In ay jiraan Shaqaale KMG oo fara badan oo inta badan hay'adaha Dowladdu si iskood ah u qorteen, hadana qaadi karin xajmi ahaan hay'adihii, ayada oo qorshe, baahi iyo xirfad gaar ah oo looga baahan yahay jirin, lala daalaa dhacayona shaqaalihii joogtada ahaa oo aan la howlgelinin lagana faa'iideysanin.
- v. Hay'aduhu in aysan xakameyn karin maqnaashaha, qulqulka dhaqdhaqaqa iyo isbeddelada shaqaalaha, sidoo kalena shaqaaluh la qabsan aalada xaadirinta suul saarka shaqaalaha.
- vi. Qaabdhismeedyada hay'adaha oo aan weli sughayn, hay'aduhuna iska sameysteen waaxyo ka baxsan shaqada hay'addas ama dheeraad ku ah.
- vii. Guddiga oo howl maalmeed maamul iyo xogta shaqaalaha rayidka haya oo aan laheyn xarun u gaar ah, dhulkii la siiyayna aan loo heynin fududeyntii loo baahnaa iyo dhismihiiba.
- viii. Inkastoo dhowr koorso oo tababaro la fuliyay, hadana kuma filna tababarada shaqaalaha rayidka.
- ix. Shaqaalaha rayidka oo ah cududda Dowladnimada ma haystaan nidaam badqab shaqaale dammaanad qaada baahida adeegyadooda caafimaad, sidoo kale aan laheyn cusbitaalka u gaar ah ama ay ku jillan yihiin.
- x. In ay si weyn u jirto busaaraad iy shaqo la'aan baahsan, ayada oo Dugsiyada iyo Jaamacadaha dalka iyo dibeddaba sanad walba kumanaan ka soo qalinjebiyana, loona haynin barnaamijyo shaqo-abuur Dowladda hogaanka u hayso, oo ka hortaga khatara ka iman kara dhalinyarada oo tahriib iyo amni darro ka mid yihiin.

8.0 TALO SOO JEEDIN

1. In Dowladdu ka go'naato dhaqangelinta xeerarka shaqada iyo shaqaalaha, sarreynta sharcigana hortebinta la siiyo, dhaqangelisa habka shaqo qorista tartanka furan, oo laga xulan karo shaqaale aqoon, xirfad iyo karti u leh shaqada qaranka wax weynna ku soo kordhin karo wax soo saarka Dowladda, lagana fogaado shaqaalaha la qorayo ayada aan baahi keenin ama wax aqoon iyo karti wanaagsan u laheyn shaqada Dowladda.
2. In Dowladdu ka faa'iideysato, jiheyso cududda shaqaale ee Dowladda u diiwaangashan, loogana faa'iideysto howgelinta shaqada xafiisyada, adeegyada waxbarashada (macalinnimo), caafimaadka (xirfadleyda caafimaadka ee cusbitaalada) iwm, lana hirgeliyo nidaamka qiimeynta waxqabadka shaqaalaha, taas oo meesha ka saari karta maqnaashaha shaqaalaha qaarkood.
3. In la dhaqangeliyo howgelinta cududda shaqaalaha lana hirgeliyo waxyaabaha fududeyn kara sida waajibaad shaqo, qorshe howleed lagu qiimeeyo waxqabadka shaqaale kasta oo waax ama xafiis ka tirsan.
4. In shaqaalaha KMG ahi meelaha ay kala joogaan lagu nidaamiyo, lana qorin kuwo hor leh ilaa Dowladdu siyaasad cad ka yeelato.
5. In Xukuumaddu xeeriso xeerka Hay'adaha oo qeexaya Waajibaadka hay'ad kasta, qaabdhismeedka maamul iyo waaxyaha muhiimka u ah, shaqo qeexaha saraakiisha howl-fulin, taasi waxa ay kor u qaadaysaa hay'ad walba in ay waajibaadkeeda ka soo dhallaasho, sarkaal kasta iyo shaqaaluhuna wada gutaan waajibaad qeexan la yaqaan, lagulana xisaabtami karo, isla markaasina waxa ay kor u qaadaysaa halbeega wax soo saar ee hay'adaha Dowladda.
6. In Dowladdu hortebinteeda kow ka dhigto waxbaridda, tababarada iyo horumarinta shaqaalaha, oo cudud udub dhixaad ah u ah shaqada iyo Dowladnimada Dowladda Federaalka.
7. In Dowladda xoogga saarto dhismaha xarunta Guddiga oo laf dhabar u ah howl maalmeedka maamulka shaqada iyo shaqaalaha Dowladda iyo sidoo kale xogta cududda shaqaalaha rayidka oo ah hanti Qaran.
8. In Dawladdu ahmiyad gaar ah siiso shaqo abuurka dhalinyarada Dugsiyada Sare iyo Jaamacadaha ka soo qalin darsadey, iyaga oo lagu jihaynayo ka qaybgalka dib u dhiska

dalka, Ciidamada, shaqaalaha gurmadka degdegha ah, ilaalinta deegaanka iyo billicda, nabadgelyada, xirfadaha iyo shaqada Qaranka, taas oo qayb weyn ka qaadanaysaa Amniga dalka, dhaqaalaha, hoos u dhigaysana heerka shaqo la'aanta, ka hortaga dhibaatooyinka deegaanka iyo khatarta tahriibka.

9. Shaqaalaha rayidka oo ah unnug nugul, dhibbane u ah khataraha amni darro ee ka jirta dalka guud ahaan, gaar haan caasimadda, loo dammaanad qaado badqabkooda, cusbitaal gaar u ah shaqaalahana loo sameeyo, inta ka horreysana lagu jillo cusbitaal/cusbitaalo Dowladda ay kaga khafiifinayso kharashka adeegyada caafimaadka oo ay wada awoodin shaqaalaha Dowladda.

GUNAANAD

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda waxa uu mar kasta u heelan yahay hirgelinta siyaasadda Dowladda ee maamulka iyo maareeynta shaqaalaha, waxa uuna si mug iyo miisaan leh ugu mahadcelinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka ee Soomaaliya iyo Ra'iisul Wasaaraha Xukuumadda Federaalka oo ahmiyad ballaaran siiyay arrimaha maamulka Shaqaalaha Rayidka, halkas uu ka muuqdo in Dowladdau ka go'an tahay barnaamijka Dib u habeynta Shaqaalaha iyo Hay'adaha Dowladda, si isbaddel waxqabad oo ka miradhaliya yoolka tayeynta adeeg bixinta Dowladda.

Sidoo kale, Guddigu waxa uu mahadnaq gaar ah halkaan uga xusayaa Guddiyada Shaqaalaha Rayidka Dowlad Goboleedyada Xubnaha ka ah Dowladda Federaalka iyo Maamulka Gobolka Banaadir, oo isla gartay iskaashiga mideynta mabaadi'da maamulka, maareynta iyo horumarinta shaqaalaha rayidka ee dalka, udub dhexaadna u ah wax soo saarka Dowladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Sidoo kale, waxaan mahad taas la mid ah u jeedinaynaa dhammaan Madaxda Hay'adaha Dowladda iyo Hawlawadeenada waqtii badan nagala shaqeeyay ka guul gaaridda iyo xaqijinta ka wada qaybqaadashada isbeddelka iyo dib u habeynta shaqaalaha rayidka iyo tayeynta hay'adaha Dowladda.

Guddiga Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka Dawladda oo ka mid ah hay'adaha arrimaha bulshada iyo kuwa maamulkaba waxa uu bogaadinaya dhammaan hay'adaas sidii wada shaqeynta wanaagsan, ayada oo Guddigudiyaar u yahay talo-siinta hay'adaha Dowladda, meel marinta iyo ka mira-dhalinta fulinta Qorsheyaasha Xukuumadda iyo adeegyada Maamulka, Maareynta iyo Horumarinta Arrimaha dib u habeynta Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowladda.

Dhammaad

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA EE SOOMAALIYA

GUDDIGA QARANKA EE SHAQAALAH RAYIDKA DOWLADDA

Xarunta KMG ah ee Guddiga:
Cinwaan: Guriga Hooyoyinka,
Ka soo horjeedka Tiyaatarka Qaranka,
Degmada Xamarweyne –
info@ncsc.gov.so www.ncsc.gov.so
Muqdisho -Soomaaliya